

Sprawozdanie z 31 Posiedzenia Austriackiego Towarzystwa Okulistycznego (ÖOG), Bregencja 24-26 maja 1990 r.

31 Posiedzenie Austriackiego Towarzystwa Okulistycznego (ÖOG) odbyło się w dniach 24–26 maja 1990 r. w Bregencji. Bregencja jest stolicą Vorarlbergu jednego z 9 krajów związkowych Austrii. Miasto to jest malowniczo położone na wschodnim brzegu Jeziora Bodeńskiego tuż przy granicy szwajcarskiej i niemieckiej. Tematem głównym posiedzenia były schorzenia szklisko-siatkówkowe.

Oficjalne otwarcie posiedzenia poprzedzał symposium poświęcony problematyce elektretinografii. W głównej mierze przedstawione prace obejmowały analizę zmian ERG, EOG i VER we wszystkich najczęstszych schorzeniach narządu wzroku: w retinopatii cukrzycowej, w zamknięciu żyły środkowej siatkówki, w jaskrze, po operacjach odwarstwienia siatkówki, w schorzeniach plamki i zapaleniu nerwu wzrokowego.

Uroczyste otwarcia 31. Posiedzenia dokonał prezydent ÖOG Dr Emil Pfandl. Prof. dr W. Jaeger z Heidelbergu wygłosił referat mówiący o doniosłych pracach Theodora Lebera nad systemem naczyń krwionośnych oka, które przeprowadził on w XIX w. w Josephinum w Wiedniu. Wykorzystując nowo wypracowaną metodę nastrzyknięć Leber przedstawił dokładny opis układu naczyń krwionośnych oka. Opisy te są do dnia dzisiejszego podstawą naszej wiedzy o przebiegu i funkcjonowaniu naczyń krwionośnych oka. Prof. dr S. Binder z Wiednia wygłosił referat pt.: Strategia chirurgiczna w przypadku retinopatii proliferacyjnej. 20 lat doświadczeń z użyciem technik wtreochirurgicznych zmieniło wskazania do ich stosowania w przypadku różnych form retinopatii proliferacyjnej. Obecnie nie ma możliwości skutecznego leczenia tych przypadków bez zastosowania nowoczesnej aparatury w postaci mikro-manipulatorów, wewnętrznego oświetlenia, endolazera, endokrioidy i endodiatermii. Przedstawiono wady i zalety tamponady olejem silikonowym. Dr N. Hausmann z Feldkirch (Austria) przedstawił kilka wideofilmów o tematyce wtreoretinalnej. Jeden z filmów dotyczył usuwania metalicznego ciała obcego z wnętrza gałki ocznej przy użyciu elektromagnesu po uprzedniej wtrektomii. Usunięcie wtrektomem błon i pasm proliferacyjnych wokół ciała obcego uwalnia je i pozwala sprawnie usunąć metal przy pomocy endomagnesu bez szkodliwej traski siatkówki przez błonę proliferacyjną. Inne filmy przedstawiały różne zabiegi operacyjne ciała szklistego i siatkówki z wykorzystaniem specjalnej, optycznej przystawki do obiektywu mikroskopu wg Spitznasa-Reinera. Przystawka ta umożliwiła obserwację mikroskopową dna oka bez użycia soczewki kontaktowej. Wprowadzenie do wnętrza gałki ocznej światłowodu jest zbyt trudne, bowiem oświetlenie dna oka pochodzi ze światła mikroskopu. W operacjach tego typu ważnym staje się rozszerzenie źrenicy. W jednej z prac przedstawiono technikę zakładania specjalnych szwów cugłowych na źrenicę, której nie można było rozszerzyć środkami farmakologicznymi. Szwę taki jest przeprowadzony przez rąbek rogówki, źrenicę i wyprowadzony jest w rąbek rogówki na zewnątrz przy pomocy mikrohańczyka wprowadzonego do komory przedniej. Takich szwów można założyć kilka i usunąć je od zewnątrz w odpowiednim czasie. Jak daleko wkroczyła technika w dziedzinę obserwacji i dokumentacji zabiegów mikrochirurgicznych świadczył film przedstawiający wtrektomię i lensektomię obserwowaną z wnętrza gałki ocznej. Technika wykonania doskonałych zdjęć nie została zdradzona przez autorów (H. Zirm — Innsbruck i K.H. Packo — Chicago). Niewątpliwie przedstawiony zabieg operacyjny musiał być wykonany na przygotowanym specjalnie preparacie gałki ocznej. Dokładnie można było obserwować podstawę ciała szklistego, okolicę pars plana, ciało rzekome i tylną powierzchnię soczewki podczas wtrektomii i lensektomii. Ciekawą pracą dotyczącą doświadczeń operacji rogówki z wykorzystaniem tzw. excimer laser (specjalnie skonstruowanego lasera do precyzyjnego, warstwowego cięcia rogówki) przedstawił zespół lekarzy z Kliniki Wiedeńskiej.

Tematyka drugiego dnia obrad dotyczyła różnych schorzeń oczu z przewagą zagadnień szklisko-siatkówkowych. Przedstawione zostały prace dotyczące leczenia chirurgicznego ciężkich schorzeń oczu, takich jak zapalenie gałki ocznej wywołane przez *Candida albicans* czy *Toxocara canis*. Nadal poważnym problemem leczenia są zwyrodnienia plamki żółtej oraz zmiany wysiękowe plamki żółtej typu macular pucker. W kilku pracach autorzy przedstawili rozwój tych schorzeń, niektóre możliwości ich leczenia oraz badania diagnostyczne, które przeprowadzono. Wskazywano na pozytywny efekt stosowania preparatów hamujących prostaglandyny (Indopol) w przypadkach torbielowatego obrzęku plamki żółtej w cukrzycy. Z kolei dr U. Stölb z Wiednia omówiła możliwości zastosowania w przypadku wtreoretinopatii proliferacyjnej różnych środków farmakologicznych takich jak glikokortykoidy, indometacyna, kolchicina, heparyna i cytotatki. Część z nich, obok leczenia chirurgicznego, jest stosowana w codziennej praktyce klinicznej. Drugi dzień obrad zamknęło kilka prac dotyczących nowotworów siatkówki, różnych metod ich diagnostyki i leczenia (aplikatory rutenowe).

Trzeci dzień obrad dotyczył różnorodnej tematyki okulistycznej poczynając od schorzeń dróg łzowych, spojówek, powiek, poprzez zagadnienia strabologii do prac na temat jaskry, schorzeń rogówki i soczewki. Prof. dr W. Göttinger z Innsbrucka przedstawił pracę dotyczącą 46 reoperacji ciężkich przypadków jaskry. Autor wykonywał cyklodializę z dodatkowym wstrzyknięciem healonu. W więcej niż połowie przypadków uzyskano zadowalającą regulację ciśnienia śródgałkowego. Część dalszych prac dotyczyła zagadnień keratoplastyki. Przedstawiono nowe możliwości oceny śródłonka rogówki oraz określenia przydatności rogówki dawcy do przeszczepu operujące się na analizie komputerowej z wykorzystaniem wideokamer i mikroskopów fazowo-kontrastowych.

Należy odnotować dalszy postęp w udoskonalaniu soczewek wszczepianych do torebki soczewki po usunięciu zmętniałych mas. Poprzez małe cięcie rogówki można wprowadzić „zwiniętą” soczewkę silikonową lub hydrożelową do torebki soczewki. Taka soczewka po wszczepieniu odzyskuje swój kształt i właściwości optyczne (E. Kutschera, R. Menapace i C. Skorpik). Bardzo interesującą rysującą się perspektywą wszczepiania soczewek tzw. dyfrakcyjnych, które mają właściwości soczewek dwu- lub wieloogniskowych umożliwiając dobre widzenie z bliska i z daleka.

31 Posiedzeniu ÖOG towarzyszyła bardzo bogata ilościowo i jakościowo wystawa sprzętu okulistycznego w foyer Pestspielhaus (podobno wystawiony sprzęt miał wartość 8 mln dolarów!). Trudno w tym doniesieniu opisać wszystkie nowinki dotyczące aparatury okulistycznej bo było ich zbyt wiele. Autor niniejszego doniesienia doznał jednak dziwnego uczucia oglądając na monitorze bardzo wyraźnie dno oka, prawie do równika u pacjenta z wąską źrenicą, który trzymał głowę na podpórce aparatu Scanning Laser Ophthalmoscopy firmy Rodenstock. Aparat ten działa na bazie promienia laserowego, umożliwia ciągłą obserwację fluoroangiografii, prowadzi zapis na taśmie video i to wszystko za około

Z Kliniki Okulistycznej CMKP w Warszawie, kierownik: doc. dr med. Krystyna Czechowicz-Janicka

Reprint requests to: Lek. med. Roman Sobeki, ul. Laszek Brzozowy 13 m. 25; 02-792 Warszawa, Poland

10 tys. dolarów. Czyżby koniec z wziernikiem okulistycznym?

Posiedzeniu towarzyszyło też sporo imprez dodatkowych i wycieczek. 3 dni posiedzenia można było spędzić poza salą obrad zwiedzając Bregencję i jej okolice, klasztery i bajkowe zamki wokół Jeziora Bodeńskiego,

Kronika

• Interesujące i świetnie zorganizowane III Forum Okulistyki Dziecięcej (gratulacje dla całego Komitetu Organizacyjnego z prof. dr hab. Barbarą Iwaszkiewicz-Bilkiewicz na czele) odbyło się w dn. 20–21.09.1990. Dwa tematy główne: I — zapalenie błony naczyniowej oka, II — krótkowzroczność oraz tematy wolne wypełniły szalenie dwa dni obrad. Szczegółowe sprawozdanie z Forum zostanie z pewnością niedługo przedstawione Szanownym Czytelnikom Kliniki Ocznej, ja natomiast chciałbym przedstawić swoich kilka obserwacji. Przede wszystkim chwyciła mnie za serce wzruszająca uroczystość wręczenia przed obradami listu gratulacyjnego PTO prof. dr hab. Jerzemu Morawieckiemu — emerytowanemu Kierownikowi Katedry i Kliniki Chorób Oczu w Gdańsku. Owacja na stojąco dla naszego Profesora Seniora i cała uroczystość była wspaniałym przykładem właściwego ułożenia stosunków między odchodzącym Profesorem a Zespołem Kliniki i Towarzystwem Okulistycznym. Piękne, pełne dowcipu i humoru a jednocześnie głęboko humanistyczne wystąpienie Profesora Morawieckiego na tej uroczystości pokazało jak wiele jeszcze możemy nauczyć się od naszych Seniorów. Sto lat w zdrowiu i radości Panie Profesorze!

Z samych obrad chcę swoim Czytelnikom zasygnalizować tylko jedną bardzo ciekawą dyskusję. Po sesji dotyczącej krótkowzroczności (bardzo ciekawej!) zadaliśmy siedzącym na sali Autorytetom w tej dziedzinie bardzo ważne praktyczne pytanie: Czy i kiedy dzieci z krótkowzrocznością siólową powinny nosić szkła korekcyjne? Odpowiedzi Profesorów Baranowskiej, Andrzejewskiej, Haneczka, dr Szreterowej była jednoznaczna: od momentu gdy obecna ostrość wzroku spada poniżej 0,8, a wada jest potwierdzona skiaskopią. W pełni popieram to stanowisko i gorąco wszystkich okulistów namawiam do jego praktycznego stosowania.

Bardzo dobrym pomysłem Komitetu Naukowego Forum było wręczenie specjalnych dyplomów dla najlepszych pracy wygłoszonej w każdej Sesji przez młodego okulistę (współautorstwo samodzielnego pracownika nauki wykluczało pracę z konkursu). Podbudowuje to młodych asystentów i stwarza tak ważny element konkurencji w nauce.

Kolacja koleżeńską w kawiarni „Caponiera” mieszczącej się w Kazamatach Reduty Napoleona wybudowanych przez wojska napoleońskie w latach 1811–1812 była zaskakująco tania (tylko 50 000 zł!). Szampańska zabawa w tym nieco dziwnym i tajemniczym miejscu trwała do rana.

• W dniu 20.09.1990 podczas Forum Okulistyki Dziecięcej w Gdańsku odbyło się zebranie sprawozdawczo-wyborcze Sekcji Okulistyki Dziecięcej PTO. Po udzieleniu absolutorium ustępującemu Zarządowi w tajnym głosowaniu wybrano nowy Zarząd, który ukonstytuował się w składzie: prof. Andrzej Stankiewicz — przewodniczący, prof. Bronisława Koraszewska-Matuszewska — vice-przewodnicząca, dr med. Katarzyna Sauter — sekretarz, dr med. Mirosława Szreter — skarbnik, prof. Barbara Iwaszkiewicz-Bilkiewicz, prof. Bolesław Kornacki, dr med. Szczyński Ziobrowski — członkowie. Ustalono, że najbliższe Forum odbędzie się jesienią 1993 r. w Szczecinie — dokładny termin poda Komitet Organizacyjny pod przewodnictwem doc. dr hab. Danuty Karczewicz. Tematy główne Forum: 1. Wady rozwojowe, 2. Tematy wolne. Zebranie uchwalilo również składkę roczną dla członków Sekcji w wysokości 20 000 zł. Na swym pierwszym zebraniu Zarząd Sekcji powołał dwie Komisje: 1) ds. krótkowzroczności — przewodniczący prof. P. Haneczka, członkowie: doc. D. Fabiszewska-Górny i Danuta

czy też odbyć rejs statkiem po całym jeziorze. Posiedzenie zostało przygotowane z rozmachem a organizacją była nienaganna. Następie 32 Posiedzenie ÖOG odbędzie się w 1991 r. w Salzburgu.

Praca wpłynęła: 3.08.1990 (nr 5785).

Karczewicz, 2) ds. retinopatii wcześniaków — przewodniczący doc. M. Prost, członkowie: prof. B. Koraszewska-Matuszewska, doc. M. Starzycka, dr M. Szreter. Komisje pracują pod bezpośrednim nadzorem viceprzewodniczącej sekcji prof. B. Koraszewskiej-Matuszewskiej.

• Zorganizowany w dn. 29.07–4.08.1990 w Helsinkach 9 International Congress of Eye Research zgromadził kilkuset uczestników, którzy zgłosili 1006 prac. Z Polski udział w nim wzięli: prof. M. Szymankiewiczowa, doc. Z. Zagórski, który wygłosił referat: „Factors of corneal proliferation (oxygen, age, species)” i dr P. Szczepny z plakatem „New observations of rod ultrastructure in human retina”.

• Również w kolejnych zjazdach zagranicznych polscy okulisci zaznaczyli swoją obecność. W 8 Kongresie Europejskiego Towarzystwa Wszczępów Soczewek 10–14.09.1990 w Dublinie udział wzięli prof. H. Żygulska-Mach, I. Światticzko, A. Gierek-Lapińska, M. Szymankiewiczowa i T. Kęćik. Czynnie swoje obecność zaznaczyli w ostatnim zjeździe Towarzystwa Okulistycznego NRD 10–14.09.1990 prof. O. Palacz z referatem „Własne wyniki badań nad leczeniem retinopatii cukrzycowej z makulopatią przy pomocy fotokoagulacji laserowej”, doc. K. Pecold i lek. B. Tyma z pracą „Ciała obce w soczewce, ich usuwanie i wszczepianie sztucznych soczewek”, lek. J. Kocięcki, lek. E. Czapliska, doc. K. Pecold „Mikrochirurgiczne leczenie wybranych guzów tętno-wo”. W czasie kongresu prof. O. Palacz otrzymał dyplom wyróżniający go za długoletnią współpracę z Towarzystwem Okulistycznym NRD. Serdeczne gratulacje Panie Profesorze!

• Po zjeździe w Rostocku przestało istnieć Towarzystwo Okulistyczne NRD — okulisci stali się automatycznie członkami Niemieckiego Towarzystwa Okulistycznego (DOG), którego I Zjazd po zjednoczeniu Niemiec odbył się w dn. 23–26.09.1990 w Bad-Baden. Z Polski uczestniczyli w nim doc. Z. Zagórski wygłaszając pracę „Klinische-experimentelle Analogien in der cornealen Pathologie” (współautor prof. Naumann), dr J. Nawrocki z pracą „Die Behandlung bei diffuser diabetischer Makulopathie mit grid pattern Argonlaserkoagulation” (współautorzy: dr E. Nawrocka, prof. I. Światticzko) oraz doc. K. Pecold i dr E. Czapliska. Polskim akcentem była również praca, której autorką wraz z dr G. Richardem była córka doc. K. Pecold — H. Pecold „Bilaterale Retinohoroiditis bei Borreliose”.

• Również i na Zjeździe AER 14–18.10.1990 w Bad Honnef (Niemcy) nie zabrakło polskich okulistów. Uczestnicząc w nim prof. S. Pojda, doc. Z. Zagórski i dr P. Szczepny czynnie zaznaczyli swoją obecność wygłaszając referaty: S. Pojda, Z. Herman, A. Plech „The effect of intracerebroventricular injections of catecholamines, serotonin and phenoxybenzamine on the intraocular pressure in rabbits”, P. Szczepny, Z. Zagórski, J. Marschall „The re-modelling of subretinal pigment epithelium (RPE) deposits in retinitis pigmentosa”, Z. Zagórski, P. Szczepny „The wound healing of human neonatal corneal endothelium”. Podczas Walnego Zebrania AER jego nowymi członkami z Polski zostali prof. A. Stankiewicz i dr P. Szczepny.

• Liczni okulisci podróżowali ostatnio po świecie. I tak doc. M. Starzycka, która w dn. 2–6.09.1990 na XVII Posiedzeniu Klubu J. Gonin w Lozannie wygłosiła referat „Long-term clinical observations of patients with

lamellar macular holes" w drodze na posiedzenie tydzień spędziła w Klinice Okulistycznej w Hamburgu na zaproszenie prof. K. Rupprecht. W drodze powrotnej ze Szwajcarii przebywała kilka dni w Klinice Okulistycznej w Tybindze oraz w Oddziale Okulistycznym Szpitala Bundeswehry w Ulm. Prof. A. Stankiewicz w dn. 15-20.09.1990 przebywał w Bredzie na zaproszenie dr H. Oei z tamtejszego oddziału okulistycznego a następnie w Antwerpii na zaproszenie prof. Zivojnovica. W odbytych tam w dn. 1-3.10.1990 kursie dotyczącym chirurgii w urazach oka ze szczególnym uwzględnieniem chirurgii witreoretinalnej wśród 200 chirurgów okulistów z całego świata można było spotkać doc. K. Pecold i lek. R. Philipsa. Od 1.10.1990 na 9-miesięczne stypendium w Lyonie w Uniwersyteckiej Klinice Okulistycznej wyjechała lek. K. Maryś-Kubacka z AM Poznań.

• Również i do Polski przyjeżdżali znani okuliści ze świata. W czerwcu 1990 Oddział w Białej Podlaskiej i Klinikę w Białymstoku odwiedził prof. Frost-Larsen z Arhus Dania wygłaszając referaty na temat nowych technik operacyjnych rogówki i soczewki. Klinikę Okulistyczną w Bydgoszczy w sierpniu 1990 odwiedzili dr S. Milewski (USA) i dr A. Fryczkowski (obecnie USA) wygłaszając referaty „Współczesne postępowanie w retinopatii cukrzycowej” i „Badania własne nad budową naczyniówki” i „Okulistyka w USA”. W Poznaniu na zaproszenie Kliniki Okulistycznej przebywał w dn. 18-23.10.1990 prof. Jean Daniel Grange z Lyonu wygłaszając referaty „Metoda leczenia zachowawczego nowotworów wewnątrzgałkowych” i „Patogeneza oraz leczenie witreoretinopatii cukrzycowej”.

• Ostatnio nadesłane informacje o egzaminach specjalizacyjnych na II stopień z okulistyki. I tak: w sesji jesiennej 1989 specjalizację uzyskali: lek. lek. Małgorzata Piróg z Wrocławia, Witold Listwan z Bielawy, Lucyna Klader z Rzeszowa i Alina Stachura ze Starego Sącza. Wiosną 1990 r. egzaminy pozytywnie zdały: lek. lek. Urszula Wrzałko ze Skarżyska Kamiennej, Jolanta Kroczevska z Tarnobrzegu i Anna Gottfried z Krosna, a jesienią tegoż roku Ewa Augustyn z Tarnowa, Joanna Kućmińska-Wielondek z Sandomierza, Lidia Kluk ze Stalowej Woli, Jadwiga Bernardczyk i Renata Moskalewicz z Poznania, Ewa Poppe z Łomży oraz Ewa Sankowska i Jerzy Kubala z Olsztyna. Gratulując wszystkim awansu do grona „pełnych okulistów” znowu stawiam smętne pytanie: Panowie, czemu nie lubicie okulistyki?

• Trochę zaległych informacji z Oddziału Dolnośląskiego (serdeczne dzięki profesorze Hańczyc). I tak w dniu 17.04.1986 odbyła się obrona pracy doktorskiej lek. med. Doktor-Dilaj pt. „Próba zastosowania oftalmodynamometrii do badania reakcji naczyń mózgowych w tzw. zespołach szyjnych”. Promotorem pracy był prof. P. Hańczy, recenzentami doc. M. Starzyka i doc. J. Wroński.

— W dniu 15.06.1988 r. odbyła się obrona pracy doktorskiej lek. med. Marty Misiuk-Hojło pt. „Epidemiologia odwarstwienia siatkówki na Dolnym Śląsku w latach 1976-1986”. Promotorem pracy był prof. P. Hańczy, zaś recenzentami: doc. J. Szaflik i doc. H. Nizankowska.

— Dnia 18.01.1989 odbyła się obrona pracy doktorskiej lek. med. Jolanty Markuszewskiej-Bednarz pt. „Porównawcze badania karcynogenezy w tkankach różniących się metabolizmem i histogenezą”. Promotorem pracy był prof. P. Hańczy, recenzentami: prof. T. Niebrój i doc. H. Nizankowska.

— Dnia 30.05.1990 odbyła się obrona pracy doktorskiej lek. med. Anny Łukasik-Czerek pt. „Leczenie insuliną monokomponentną a rozwój retinopatii cukrzycowej u dzieci”. Promotorem pracy był prof. P. Hańczy, recenzentami zaś prof. T. Niebrój, doc. H. Nizankowska i prof. R. Wąsikowa.

— Dnia 20.06.1990 odbyła się obrona pracy doktorskiej lek. med. Barbary Reniewskiej pt. „Ocena porównawcza leczenia operacyjnego zęza u dzieci”. Promotorem pracy był prof. P. Hańczy, zaś recenzentami doc. D. Fabiszewska-Górny i doc. H. Nizankowska.

— Dnia 30.05.1990 odbyła się obrona pracy doktorskiej lek. med. Jolanty Oficjalskiej-Młyńczak pt. „Typologia somatyczna i analiza antropologiczna pacjentów z wysoką krótkowzrocznością”. Promotorem pracy był prof. P. Hańczy, zaś recenzentami: doc. H. Nizankowska i prof. Z. Welon.

— Dnia 27.06.1990 odbyła się obrona pracy doktorskiej lek. med. J. Moralewicz pt. „Ocena wczesnych efektów chirurgicznej korekcji krótkowzroczności metodą keratotomii radialnej”. Promotorem pracy była doc. H. Nizankowska, zaś recenzentami prof. J. Kaluźny i prof. H. Zygulska-Mach.

— Mrs. Sylwia N. Rachlin, Prezydent Myopia International Research Foundation INC zawiadamia pismem z dnia 12.09.1989 o powołaniu prof. dr P. Hańczy do grupy międzynarodowych doradców Fundacji. Prof. Hańczy jest jednym z 9 Europejszczyków w tej grupie (na 23 członków) i jedynym z krajów Europy Środkowo-Wschodniej. Serdecznie gratulacje Panie Profesorze!

— Na marginesie coraz większego nacisku osób z krótkowzrocznością na wykonywanie zabiegów operacyjnych u nich pozwałam sobie zamieścić bez komentarza przedruk z Magazynu Tygodniowego „GR” z dnia 17.11.1989:

Wrocław

Niejednokrotnie gazety i telewizja (zwłaszcza w Regionie Dolnośląskim) wychwały wyczyny operacyjne przeprowadzane w krótkowzroczności przez okulistów, lekarzy wojsk radzieckich czasowo stacjonujących w Polsce. Czynnio również taką atmosferę, iż okuliści polscy z niskich pobudek nie dzielą entuzjazmu wobec tego rodzaju operacji.

Uprzejmie informuję, iż obecnie w klinice, którą kieruję znajduje się 18-letnia dziewczyna (przed maturą), którą dwukrotnie z powodu krótkowzroczności operował jeden z radzieckich okulistów. Po drugiej operacji gałka oczna ustawiła się w dużym zezie, jest bolesna, hipotoniczna, praktycznie ślepa (ze słabym światłopoczuciem). Trudno przewidzieć czy uda się nam ją zachować (może nastąpić zanik gałki ocznej).

Adresuję głównie to pismo do redaktorów gazet i telewizji, którzy bez zasięgnięcia opinii polskich naukowców reklamowali na własną rękę przeciętnych, nam nieznanym lekarzy oraz ich operacje.

Prof. dr hab. n. med. Piotr Hańczy
Kierownik Katedry i Kliniki Okulistyki
Akademii Medycznej we Wrocławiu.

— Doc. dr H. Nizankowska przesłała mi ponadto odpis pisma skierowanego do Dolnośląskiej Izby Lekarskiej we Wrocławiu, z którego przedstawię tylko końcowe wnioski:

„W świetle przedstawionych tu faktów należy w uzgodnieniu ze stroną radziecką dążyć do:

1. bezwzględnego zakazu usuwania soczewki celem zmniejszenia siły łamiącej oka w wysokiej krótkowzroczności jako zabiegu z dużym prawdopodobieństwem narazającego oko na ciężkie powikłania prowadzące do ślepoty.

2. Zaniechania przeprowadzenia keratotomii radialnej i innych zabiegów na oczach krótkowzrocznych, nawet mimo iż nowa regulacja prawna statusu wojsk radzieckich stacjonujących na terenie Polski daje podstawę do egzekwowania prawa wykonywania zawodu od lekarzy mających zamiar prowadzenia praktyki lekarskiej obejmującej Polaków, a także ponoszenia związanej z tym odpowiedzialności cywilnej”.

• Komitet Organizacyjny XX Sympozjonu Retinologicznego Kraków 26-27.09.1991 pod przewodnictwem prof. dr H. Zygulskiej-Mach prosi o zgłaszanie uczestnictwa.

• Na zakończenie pragnę serdecznie podziękować Koleżankom i Kolegom nadsyłającym mi informacje. Szczególnie gorąco dziękuję doc. Krystynie Pecold, doc. Hannie Nizankowskiej i doc. Zbigniewowi Zagórskiemu od których otrzymuję najwięcej informacji.

A.S.

• Redagowanie tej Kroniki zakończono 31.10.1990.

Contents

M. Kmera-Muszyńska, T. Kęcik, A. Prątnicki, G. Zajkowska and I. Wael: Experimental investigations on Polish made polyester coated materials in surgical treatment of retinal detachment	101
J. Toczowski, M. Gerkowicz and W. Dmowski: Experimental investigations on the application of highly fluorized alcane in retinal detachment surgery	105
D. Czepita: Experimental investigations on the role of the adrenergic system in formation of the bioelectric response of the retina and cerebral cortex. II. Methods and characteristics of the ERG and VEP records	108
D. Czepita: Experimental investigations on the role of the adrenergic system in formation of the bioelectric response of the retina and cerebral cortex. III. The influence of adrenalin on the ERG and VEP in rabbit	111
H. Zygulska-Machowa, Z. Maciejewski and M. Sadowska: Difficulties and faults in the diagnosis of retinoblastoma	114
E. Dróbecka-Brydakowa, A. Moszczyńska-Kowalska and Z. Rancewicz: Function of the retina after passed malignant hypertension in patients with transplanted kidneys	116
E. Pytlarz and A. Dałkowska: Vitreo-retinal changes of the fellow eye in retinal detachment in children and youth	118
M. Prost: Clinical investigations on the tilted disc syndrome	121
D. Kęcik and J. Kasprzak: Pupillometry in unilateral retinal detachment	124
E. Ogielska, M. Kozirowska, A. Łukasik-Czerek and M. Misiuk-Hojło: Retinal detachment of undetected aetiology	126
Z. Zagórski and G. Naumann: Histopathological examinations of eyes excised after retinal detachment operations	129
J. Szaflik, W. Romaniuk and H. Koziol: Haemodilution in the treatment of central retinal vein thrombosis	132
B. Koraszewska-Matuszewska, E. Donocik and M. Nita: Surgery of retinal detachment with an ora serrata dialysis in children	134
W. Kątski and E. Oleszczyńska-Prost: Spontaneous detachment of the preretinal membrane in preretinal macular fibrosis	136
J. Grochowski and P. Sobolewski: Orbital myositis	139
W. Marcinkiewicz, S. Cholewiński and B. Burian: Simultaneous stereograms of the eye fundus	142
S. Stępak: Valentin Haüy — founder of the first school for the blind	146
Summaries from foreign literature	110
Reports	145, 149
Chronicle	151

WARUNKI PRENUMERATY

1. Wpłaty na prenumeratę przyjmowane są tylko na okresy półroczne.
2. Cena prenumeraty na II półrocze 1991 r. wynosi zł 120 000,—
3. Prenumerata ze zleceniem dostawy za granicę jest o 100% wyższa; w przypadku zlecenia dostawy drogą lotniczą — koszt dostawy lotniczej w pełni pokrywa prenumerator.
4. Wpłaty na prenumeratę przyjmują:
 - oddziały RSW właściwe dla miejsca zamieszkania lub siedziby prenumeratora — odbioru zamówionych egzemplarzy dokonuje prenumerator w wyznaczonych punktach sprzedaży lub w inny, uzgodniony sposób,
 - urzędy pocztowe i listonosze — od prenumeratorów z terenów wiejskich lub innych miejscowości, w których nie ma oddziałów RSW, a w miastach tylko od osób niepełnosprawnych — pocztą zapewnią dostawę zamówionych egzemplarzy pod wskazany adres pod warunkiem uiszczenia dodatkowej opłaty za każdy doręczany egzemplarz.
 - Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw, 00-938 Warszawa, konto PBK XIII Oddział W-wa 370044-1195-139-11 — tylko od prenumeratorów zlecających dostawę za granicę.
5. Terminy przyjmowania prenumeraty:
 - na kraj — do 20.XI na I kw. roku następnego
do 20.II na II kw.
do 20.V na III kw.
do 20.VIII na IV kw.
 - na zagranicę — do 31.X na I kwartał
oraz do 1 dnia każdego miesiąca poprzedzającego okres prenumeraty roku bieżącego.